

Organitzadora del Tribut a Jafar Jafari.
Catedràtica del Departament d'Economia i Aplicada
de la UIB

«**Mai no vaig pensar
que no seria capaç
de fer-ho**»

Quin camí has hagut de recórrer per dedicar-te a la recerca?

A mi la docència sempre m'havia agradat, però la recerca..., no sabia ni què era! Si vaig acabar fent feina a la Universitat és perquè m'agradava la docència, i més endavant em vaig adonar que hi havia el component de recerca. Mentre estudiava, em va agradar molt l'econometria i, a partir del gust d'estudiar-ne, vaig acabar fent de professora ajudant a la Universitat de Barcelona. Allà vaig fer el doctorat i aquella va ser la porta d'entrada al món de la recerca, perquè llavors em vaig treure l'oposició de titular d'universitat. Paral·lelament, Eugeni Aguiló tenia l'encàrrec de crear la facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials a la UIB. Necessitaven professorat i ell em va demanar si m'interessava participar-hi. Vaig venir en concurs de mèrits a impartir classe d'Econometria i d'Estadística i aquí continuu!

L'econometria és una eina per mesurar l'èxit o els límits del turisme?

L'econometria és aplicar mètodes matemàtics i estadístics per mesurar models teòrics. Per tant, s'aplica a aspectes concrets i necessitam dades per estimar l'efecte d'una determinada acció o política. No serveix per fer una valoració global, però sí per mesurar diferents aspectes de l'èxit o del fracàs de certes mesures. Bàsicament, són tècniques per radiografiar la situació d'un àmbit concret. En el cas del turisme, si es decideix fer una determinada acció, s'ha de saber on es vol arribar, i això sovint no es fa. Com a opinió personal, l'única cosa que puc dir és que tant l'Administració com el sector privat s'haurien de posar d'acord per caminar plegats. És evident que hi ha un conflicte continu i, si no es combinen bé les peces, hi haurà males conseqüències per a tothom. Fa dècades que estam amb la mateixa història, perquè

la majoria dels problemes derivats del model turístic existeixen des de fa molts anys. El que cal és identificar-los, mesurar-los seriosament i veure quin impacte real tenen sense curtterminismes. I això implica canviar la manera de funcionar, canviar una cultura i una mentalitat.

L'any 2013 vares organitzar el tribut a Jafar Jafari. Què va significar per tu?

Era un congrés internacional que va tenir gairebé dos-cents participants i que volia homenatjar una figura clau a visibilitzar la recerca en turisme: el doctor Jafar Jafari, doctor honoris causa per la UIB des de 1999. És la persona que va reivindicar el turisme com a àmbit acadèmic i una referència per l'Organització Mundial del Turisme. El tribut el vàrem organitzar entre Ana María Munar i jo, i va ser una gran experiència en tots els sentits. Tot va funcionar molt bé: des de la magnitud internacional de la trobada fins a les iniciatives innovadores en el concepte de congressos. Va ser molt enriquidor per les relacions que vàrem fer amb col·legues de tot el món i per la satisfacció de mostrar la nostra universitat i la nostra illa. Tothom en va quedar molt satisfet.

Quins moments t'han marcat més en la teva trajectòria professional?

És una pregunta difícil i jo ja tinc molts d'anys! Però estic contenta d'haver viscut la creació de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials, perquè crear coses noves sempre és quelcom molt engrescador i ho record com un moment realment especial. Una altra experiència que em va fer gaudir molt fou ser vicerectora de Relacions Internacionals. Per mi va suposar una oportunitat de créixer i conèixer un munt de coses, d'iniciatives, d'institucions i de persones que, d'una altra manera, m'hauria estat molt complicat aconseguir-ho. I fer-ho amb Montserrat Casas com a Rectora va ser tot un plaer.

I què et queda per fer?

A mi sempre m'agrada ficar-me en cosetes, però ara m'hauria d'engrescar molt una iniciativa. **Aprendre i tenir noves experiències és el millor que li pot passar a algú** en qualsevol àmbit de la vida. Però, és clar, no repetiria coses que ja he fet. A mi m'agraden molt la docència i la recerca, m'ho pas molt bé i sempre intent innovar en docència. I la veritat és que estic bé així!

Et deman el mateix que a moltes altres investigadores. Creus que la ciència és sexista?

Si em demanes si els temes de recerca són sexistes, et diria que sí. Per què es treballa en unes coses i no en unes altres? Aquest biaix és obvi, com també és obvi que la ciència ha estat sempre manejada per homes. Tot i que a poc a poc la cosa canvia, perquè hi ha més dones visibles, el poder continua en mans dels homes. Fins ara ni es coneixien els noms de científiques!

Si la producció de coneixement ja ve esbiaixada per un eix de gènere, què podem fer per canviar-la?

Qui arriba a la Universitat a estudiar què? El canvi s'ha de fer des de la primera etapa educativa, a la família i a la societat, en general, perquè s'han de trencar els estereotips que justifiquen la tria d'estudis per gènere. També he de dir que la meva percepció és que avui en dia l'accés a la carrera acadèmica està, en general, cobert a parts iguals. És veritat que les condicions han de ser les mateixes per als homes que per a les dones, especialment pel que fa a conciliació. Jo no som una persona gaire d'utopies i pens que és molt difícil canviar la competitivitat del món de la recerca, però sí que pens que es poden aconseguir polítiques de conciliació familiar iguals per a homes i dones.

Família, docència i recerca. De quina manera es troba l'equilibri en aquesta triple conciliació?

La nostra no és una feina que tingui un horari fix i, de fet, és molt normal treballar els caps de setmana. Durant molts anys, els meus divendres consistien a agafar la maleta plena de coses i portar la feina a casa, tingués la meva filla o qui fos a càrrec meu. De fet, jo no vaig tenir família fins que vaig ser professora titular. I, què havia fet fins llavors? Feina, estudiar, fer la tesi, impartir classe, fer recerca..., no feia altra cosa! No vull dir que no m'ho passàs bé, però tota la meva vida, la privada i la professional, estava dins aquest àmbit. M'agrada molt la meva feina, però té aquestes coses.

Quines dones t'han marcat en la carrera?

Com a referents anomenaria **Thea Sinclair**, una investigadora pionera en l'economia del turisme; **Montserrat Casas** m'ha marcat molt, i també

esmentaria **Elionor Ostrom**, perquè és l'única dona que de moment ha guanyat el premi Nobel d'economia. Consider important reivindicar aquests noms, perquè hi ha un vessant de les dones que hem de visibilitzar: cal dir que som aquí i que sempre hi hem estat. I és important reivindicar les dones en ciència perquè això pot servir d'exemple per a altres i pot obrir camins.

Quin consell donaries a una jove que vol ser investigadora?

Li demanaria si està disposada a competir i a dedicar-hi tota la vida els primers anys de la carrera acadèmica, perquè és així. I hi ha una cosa que diria a tothom: **jo no vaig pensar mai que no seria capaç de fer-ho**. Ho dic amb la meua edat, quan abans les dones senzillament ni existíem i quan la gent de la meua generació va rompre la tendència, perquè no ens vàrem posar traves a nosaltres mateixes. I potser aquí hi ha la clau: és igual el que decideixis ser, el que és important és que no pensis que no pots fer-ho. No és qüestió de desmuntar barreres, sinó de no tenir-ne.

Un titular final. Què significa per tu la ciència?

Diria que la ciència és la creació de coneixement per transmetre'l. Això és el que sempre m'ha interessat: l'objectiu de tot plegat és transmetre el coneixement.

